

Παπαθανάσης: Έρχεται νέο πρόγραμμα ενίσχυσης των επαγγελματιών ύψους 250 εκατ.

Μέχρι το τέλος Νοεμβρίου ή τις αρχές Δεκεμβρίου θα υποβληθεί στο ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης (RRF) το 5ο αίτημα καταβολής των επιχορηγήσεων και δανείων ύψους 3,6 δισ. ευρώ. Όπως αναφέρει ο αρμόδιος αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Οικονομίας, **Νίκος Παπαθανάσης, σε συνέντευξή του στο powergame.gr**, η πλειονότητα των οροσήμων και των μεταρρυθμίσεων έχει ολοκληρωθεί και το αίτημα δεν θα αργήσει να υποβληθεί. Επίσης, εμφανίζεται αισιόδοξος σε ό,τι αφορά τις απορροφήσεις του ΤΑΑ, θεωρώντας ότι από εδώ και στο εξής θα διευρυνθούν εκθετικά, δημιουργώντας πολύ μεγάλα ετήσια Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων.

Παράλληλα, ο αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Οικονομίας αναφέρει ότι η περίμετρος των χρηματοδοτήσεων μικρομεσαίων επιχειρήσεων έχει διευρυνθεί σημαντικά και ότι πολύ σύντομα θα έλθει νέο πρόγραμμα ενίσχυσης των ελεύθερων επαγγελματιών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, συνολικού προϋπολογισμού 250 εκατ. ευρώ.

Οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες, με τον περιορισμό των δαπανών που φέρνουν, δημιουργούν εμπόδια στην αναπτυξιακή πολιτική της Ελλάδας; Και αν ναι, ποια μπορεί να είναι αυτά;

Το ερώτημα αυτό είναι στον δημόσιο διάλογο, όχι μόνον στην Ελλάδα, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το νέο ΜΔΠ επιδιώκει σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ οι δείκτες των δαπανών τους, του πρωτογενούς πλεονάσματος, της ανάπτυξης και του χρέους ως προς ΑΕΠ, να ακολουθούν συγκεκριμένες τροχιές. Υπάρχουν και άλλοι δείκτες, αλλά αυτοί είναι οι βασικοί, που ανάλογα με την κατάσταση της οικονομίας της κάθε χώρας, έχουν οριστεί συγκεκριμένες τροχιές που πρέπει να ακολουθήσουν. Από την άλλη πλευρά, έχουμε ένα ιδιαίτερο στοιχείο. Για το 2023 και το 2024 παρουσιάζονται 8 χώρες από τις 27 της ΕΕ που έχουν μπει στη λεγόμενη διαδικασία υπερβολικού ελλείματος. Εκεί εμείς παρουσιάζουμε μια πολύ σοβαρή δημοσιονομική εικόνα, χωρίς να αντιμετωπίζουμε κανέναν κίνδυνο να μπούμε στη διαδικασία ελέγχου για υπερβολικό έλλειμμα.

Σημειώνεται ότι οι χώρες με το υπερβολικό έλλειμμα πρέπει να ακολουθήσουν κανόνες που θα μειώσουν το έλλειμμά τους και αν δεν το

πράξουν, οι οικονομίες τους θα εισέλθουν σε καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας. Η Ελλάδα δεν πρέπει να μπει ποτέ σε μια τέτοια διαδικασία. Εμείς έχουμε ήδη μειώσει το κόστος της εξυπηρέτησης του χρέους και είμαστε πολύ προσεκτικοί, αλλά και το ΜΔΠ που καταθέσαμε τείνει προς αυτήν την κατεύθυνση. Θέλουμε, δηλαδή, να είμαστε μια χώρα που θα έχει υψηλή ανάπτυξη, αλλά ταυτόχρονα θα τηρεί όλους τους δημοσιονομικούς κανόνες της Κομισιόν.

Το ΜΔΠ προβλέπει ένα τεράστιο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) τα επόμενα 2-3 χρόνια σε σχέση με τα εκτελούμενα προγράμματα των προηγούμενων ετών. Θα καταφέρουμε να τα υλοποιήσουμε και δη επιτυχημένα;

Το ΜΔΠ, μετά και την τελευταία αύξηση των 900 εκατ. ευρώ, προβλέπει για το 2024 επενδύσεις 13,1 δισ. ευρώ. Είναι εθνικοί και κοινοτικοί πόροι που θα εισρεύσουν στην ελληνική οικονομία. Αν το συγκρίνει αυτό κάποιος π.χ. με το 2019, που είχαμε ένα ΠΔΕ ύψους 5,5 δισ. ευρώ, τότε αναφερόμαστε σ' ένα πρόγραμμα που είναι αυτήν τη φορά 2,5 φορές μεγαλύτερο. Ταυτόχρονα, στα 13,1 δισ. ευρώ φέτος δεν συμπεριλαμβάνεται το ποσό των 1,7 δισ. ευρώ, που αφορά τις εκταμιεύσεις του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) προς ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αν αθροιστεί και αυτή η συμβολή, τότε φτάνουμε 14,8 δισ. ευρώ. Αυτό είναι κατ' ουσίαν το ΠΔΕ για φέτος και μάλιστα σε αυτό δεν περιλαμβάνεται η ίδια συμμετοχή των εταιρειών, αλλά και τα τραπεζικά δάνεια που έρχονται να συμπληρώσουν εκείνα του ΤΑΑ.

Αυτή η πορεία συνεχίζεται και το 2025 και το 2026. Έχουμε δηλαδή την υλοποίηση ενός ΠΔΕ που στηρίζει την ανάπτυξη και γι' αυτό δεν είναι τυχαίο που φέτος αναμένουμε ανάπτυξη 2,3% του ΑΕΠ, όταν στην Ευρώπη η ανάπτυξη θα είναι στο 0,8%. Έχουμε τριπλάσια ανάπτυξη από την Ευρώπη και αυτό είναι το αποτέλεσμα της αναπτυξιακής πορείας της χώρας που ασκείται μέσω του ΠΔΕ.

Όντως η χώρα αναπτύσσεται με υψηλότερους ρυθμούς απ' ότι η υπόλοιπη Ευρώπη κατά μέσο όρο. Μήπως όμως αυτή η ανάπτυξη είναι αναιμική και όχι αρκετά ισχυρή για να καλύψει το χαμένο έδαφος της προηγούμενης δεκαετίας ή εν πάση περιπτώσει θα πάρει πολλά χρόνια να βρεθούμε εκεί που βρισκόμασταν πριν από την οικονομική κρίση;

Υπάρχουν δυο ζητήματα. Θα έλεγα το πρώτο είναι αν οι δείκτες που πετυχαίνουμε μας πηγαίνουν σε μια καλύτερη θέση σε σχέση με τις άλλες χώρες και το δεύτερο ζήτημα είναι αν η ανάπτυξη αυτή στηρίζει την κοινωνία και την οικονομία. Το δεύτερο νομίζω είναι και το πιο σημαντικό, διότι πολλές φορές δεν είναι οι μόνον οι δείκτες της οικονομίας που παρουσιάζουν την καθημερινότητα των συμπολιτών μας. Όμως και το πρώτο είναι πολύ σημαντικό, διότι παρουσιάζει τη δυνατότητα της χώρας να στηρίξει τους οικονομικά πιο ευάλωτους πολίτες. Σύμφωνα με το ΜΔΠ, η Ελλάδα το 2028 θα αφήσει την τελευταία θέση στην Ευρώπη στον λόγο χρέους προς ΑΕΠ. Θα είναι σε καλύτερη θέση από την Ιταλία. Ταυτόχρονα, το πρωτογενές πλεόνασμα της χώρας θα συνεχιστεί, έτσι ώστε να μας δίνει περιθώρια στήριξης των ευάλωτων συμπολιτών μας.

Αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής θα είναι η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος. Το 2019 παραλάβαμε τον κατώτατο μισθό στα 650 ευρώ. Σήμερα είναι στα 830 ευρώ και το 2027 θα είναι στα 950 ευρώ. Αυτή είναι μια αύξηση περίπου 50%, ενώ ο (συσσωρευμένος) πληθωρισμός είναι πολύ χαμηλότερος. Η αύξηση ωστόσο του διαθέσιμου εισοδήματος περνά και από άλλες πολιτικές, όπως είναι η μείωση της ανεργίας.

Όσο πιο πολλοί συμπολίτες μας βρίσκουν εργασία, τόσο αυξάνει το εισόδημα της οικογένειάς τους. Στην τελευταία ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ η ανεργία υποχώρησε στο 9,3%. Όλα αυτά δημιουργούν συνθήκες για ένα καλύτερο μέλλον στους νέους και τις νέες και σε όλους εκείνους που είχαν βρεθεί εκτός εργασίας στο παρελθόν και σήμερα έχουν μια αξιοπρεπή απασχόληση. Επιπλέον, οι μεγάλες επενδύσεις δίνουν ισχυρά κίνητρα να επιστρέψουν στην Ελλάδα Έλληνες που έφυγαν τα προηγούμενα χρόνια στο εξωτερικό. Αυτό το βλέπουμε στους μεγάλους πρωταθλητές που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, όπως η Pfizer, στην οποία περίπου το 10% έως 15% του προσωπικού είναι Έλληνες που επέστρεψαν από το εξωτερικό.

Μια άλλη κριτική που υφίσταται η κυβέρνηση είναι ότι ναι μεν έχουμε ανάπτυξη, αλλά αυτή η ανάπτυξη στηρίζεται στις παλιές συνιστώσες της, που δεν είναι άλλες από την κατανάλωση και τις εισαγωγές, και λιγότερο στις επενδύσεις και τις εξαγωγές. Εσείς τι νομίζετε;

Θα πρέπει να δούμε με προσοχή τα στοιχεία που παρουσιάζονται σχετικά με τον εξαγωγικό προσανατολισμό της χώρας. Εκεί βλέπουμε ότι σήμερα οι εξαγωγές της Ελλάδας ανέρχονται στο 50% του ΑΕΠ και ότι έχει

καλυφθεί ένα μεγάλο μέρος του κενού που υπήρχε. Το 50% είναι ένα ποσοστό από τα υψηλότερα της Ευρώπης. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει αλλαγή στο παραγωγικό μοντέλο της χώρας. Επίσης, από τα στοιχεία που παρουσιάζονται από το ΤΑΑ, από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΑΤ), αλλά και από τα αιτήματα στον Αναπτυξιακό Νόμο, βλέπουμε ότι υπάρχει μια μεταστροφή στη μεταποίηση και τις εξαγωγικές δραστηριότητες. Βεβαίως, το επενδυτικό κενό που είχε δημιουργηθεί δεν μπορεί να καλυφθεί από τη μία ημέρα στην άλλη.

Έχει καλυφθεί, όμως, το 50% μέσα σε πέντε χρόνια, γεγονός που σημαίνει ότι η Ελλάδα έτρεξε πολύ πιο γρήγορα από πολλές χώρες για να το επιτύχει αυτό. Και αυτό θέλουμε να επιτύχουμε και με τις τελευταίες ανακοινώσεις που έγιναν από την κυβέρνηση. Θέλουμε την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου. Ναι, ο τουρισμός είναι πολύ ισχυρός, και θέλουμε να παραμείνει ως έχει, αλλά ταυτόχρονα η μεταποίηση, η αγροτοδιατροφή, η έρευνα και η παραγωγή φαρμάκου, όπως και πολλά άλλα, πρέπει επίσης να έχουν ισχυρή δυναμική στη χώρα μας. Το παράδειγμα της φαρμακοβιομηχανίας είναι χαρακτηριστικό και το βλέπουν όλοι. Μια χώρα όπως η Ελλάδα παράγει το 10% των γενόσημων φαρμάκων της Ευρώπης. Επομένως, υπάρχει αλλαγή προς την παραγωγή, τη μεταποίηση και μάλιστα με εξαγωγικό προσανατολισμό.

Επίσης, μεγάλη κριτική ασκεί η αντιπολίτευση ότι πολλές δημόσιες επενδύσεις γίνονται με απευθείας αναθέσεις. Πώς έχει η κατάσταση; Έχετε στοιχεία να παρουσιάσετε π.χ. για τα έργα του ΤΑΑ;

Και το ΤΑΑ και το ΕΣΠΑ, αλλά και οι εθνικοί πόροι, υποχρεούνται στο εθνικό μας δίκαιο να ακολουθούν τον νόμο 4412/2016 -ή όπως έχει τροποποιηθεί- περί δημοσίων συμβάσεων. Όλα ακολουθούν τη συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία συμπεριλαμβάνει την πλατφόρμα ΕΣΗΔΗΣ (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων) και το Ελεγκτικό Συνέδριο και όλα τα νομικά εργαλεία που διαθέτει κάθε επιχείρηση για να προσβάλει έναν διαγωνισμό. Παράλληλα, έχουμε πολύ αυστηρούς ελέγχους, τόσο από εθνικά, όσο και από κοινοτικά όργανα, ως προς τις ακολουθούμενες διαδικασίες.

Ακόμη, υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης των προγραμμάτων που υποχρεούμαστε να ακολουθούμε ολοκληρωτικά. Πέρα και πάνω απ' όλα υπάρχει νόμος που απαγορεύει τις απευθείας αναθέσεις, εκτός από έναν πολύ χαμηλό αριθμό έργων, ο προϋπολογισμός των οποίων δεν

ξεπερνά τις 30.000 ευρώ. Από εκεί και πέρα, όλα υπάγονται στον νόμο 4412. Δεν μπορούν να δοθούν με απευθείας αναθέσεις έργα και προμήθειες, παρά μόνον μέσω των διαδικασιών που προβλέπει ο νόμος.

Όσον αφορά το Ταμείο Ανάκαμψης, διανύσαμε τα 2/3 της περιόδου εφαρμογής και δαπανήσαμε το 1/3 των πόρων. Τώρα πρέπει να δαπανήσουμε τα υπόλοιπα 2/3 των πόρων στο 1/3 του χρόνου. Μπορεί να βγει αυτή η εξίσωση;

Κατ' αρχάς πρέπει να διαχωρίσουμε τις απορροφήσεις/εκταμιεύσεις του προγράμματος από τις εκταμιεύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης (RRF) στη χώρα. Ως προς τις εκταμιεύσεις του RRF, είμαστε στις πρώτες τέσσερις χώρες της ΕΕ και πρώτοι στους κατά κεφαλήν πόρους που έχουμε λάβει. Αυτό και μόνον απαντά στο αν κάνουμε σωστά τη δουλειά μας. Ως προς τις εκταμιεύσεις του προγράμματος, πέρυσι είχαμε δύο δισ. ευρώ και φέτος θα υπερβούμε τα τρία δισ. ευρώ. Του χρόνου θα είμαστε στα 5,0 έως 5,5 δισ. ευρώ και το 2026 στα 6 δισ. ευρώ. Αναφέρομαι στο σκέλος των επιχορηγήσεων και υπάρχει μια εκθετική πορεία των απορροφήσεων, καθώς τα έργα έχουν αποκτήσει νομικές δεσμεύσεις και όσο αυτά θα υλοποιούνται, θα συντελούνται και οι απορροφήσεις.

Πάντως, πυκνώνουν οι φωνές που ζητάνε παράταση της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ. Ήδη η Ουγγαρία το ζήτησε επισήμως. Πιστεύετε ότι είναι εφικτή μια παράταση και, αν ναι, ποια νομίζετε θα είναι τα ανταλλάγματα που θα ζητήσει η Κομισιόν;

Με βάση όσων έχω εγώ γνώση, αυτήν τη στιγμή δεν υπάρχει κάποια τέτοια συζήτηση. Εκείνο που εμείς έχουμε ως στόχο είναι να πετύχουμε το 5ο αίτημα πληρωμής τόσο στο σκέλος των επιχορηγήσεων, όσο και στο δανειακό σκέλος. Αυτό θα γίνει τέλος Νοεμβρίου, ίσως και τις αρχές Δεκεμβρίου. Έχει συνολικό ύψος 3,6 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 2,3 δισ. ευρώ είναι από το δανειακό σκέλος και το 1,3 δισ. ευρώ από τις επιχορηγήσεις. Αυτό έχουμε μπροστά μας και δεν έχουμε γνώση για οποιοδήποτε άλλο θέμα παράτασης.

Σε επίπεδο ικανοποίησης οροσήμων για το 5ο αίτημα, πού βρισκόμαστε; Πόσα έχουμε ικανοποιήσει και πόσα μένουν να ικανοποιηθούν;

Έχουμε ικανοποιήσει την πλειονότητα των οροσήμων και των μεταρρυθμίσεων. Κάποια βρίσκονται σε τελικό στάδιο ολοκλήρωσης και εφόσον ολοκληρωθούν, θα είμαστε έτοιμοι να υποβάλουμε τα αιτήματα.

Γιατί θέλετε να προσλάβετε άλλα 100 άτομα;

Για να μπορέσουμε να υποστηρίξουμε τις περιφερειακές υπηρεσίες, δηλαδή υπουργεία και όσους τρέχουν θέματα του ΤΑΑ. Ζητούμε προσωπικό ορισμένου χρόνου και έχουμε ξεκινήσει μια διαδικασία, καθώς θέλουμε σε αυτό το τελικό στάδιο που έχει απομείνει, και είναι λιγότερο από δύο χρόνια, να στηρίξουμε την προσπάθεια εκεί που απαιτείται.

Στο παρελθόν είχατε κάνει λόγο για διεύρυνση της περιμέτρου χρηματοδοτήσεων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ). Έχετε διευρύνει την περίμετρο αυτήν και πόσο μετρήσιμη είναι αυτή;

Είναι όντως μετρήσιμη, διότι οι χρηματοδοτήσεις της ΕΑΤ σε ποσοστό 88% κατευθύνονται σε επιχειρήσεις με προσωπικό λιγότερο των 50 εργαζομένων ή σε ποσοστό 87% με έσοδα κάτω των 10 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, σε ποσοστό άνω του 50%, οι χρηματοδοτήσεις κατευθύνονται σε επιχειρήσεις με λιγότερους από 10 εργαζομένους ή/και τζίρο λιγότερο των 2 εκατ. ευρώ. Επίσης, το εγγυοδοτικό πρόγραμμα του ΤΕΠΙΧ ΙΙΙ ανοίγει την πόρτα σε πολλές νέες επιχειρήσεις, που δεν έχουν τις εμπράγματα εξασφαλίσεις για να μπορούν να «χτυπήσουν» την πόρτα των τραπεζών. Έτσι, βλέπουμε τα νέα ΑΦΜ που εισέρχονται στις χρηματοδοτήσεις να είναι όλο και περισσότερα. Η περίμετρος επομένως έχει διευρυνθεί και θα συνεχίσουμε προς αυτήν τη κατεύθυνση, καθώς έχουμε τους πόρους και τα σχετικά εργαλεία.

Υπάρχουν σκέψεις δημιουργίας κάποιου νέου εγγυοδοτικού ταμείου με χρήματα του ΤΑΑ, με δεδομένο ότι υφίστανται διαθέσιμοι πόροι;

Έχουμε το εγγυοδοτικό του Ταμείου Επιχειρηματικότητας (ΤΕΠΙΧ) ΙΙΙ από το ΕΣΠΑ, όπου έκλεισε το Ταμείο Δανείων και υφίσταται από το Ταμείο Εγγυήσεων. Τώρα βρήκαμε πόρους και θα ανοίξουμε εκ νέου το Ταμείο Δανείων, καθώς υπάρχει πολύ μεγάλη ζήτηση. Το Ταμείο αυτό δίνει μηδενικό επιτόκιο στο 40% του δανείου και επιδοτεί με 2 έως 3 ποσοστιαίες μονάδες το υπόλοιπο δάνειο για δύο χρόνια. Επομένως, είναι πολύ ελκυστικό. Έτσι, ό,τι πόρους εξασφαλίζουμε τους διοχετεύουμε στη στήριξη της επιχειρηματικότητας. Τώρα ετοιμάζουμε

ένα νέο Ταμείο με δύο σκέλη για τη Δυτική Μακεδονία και τη Μεγαλόπολη, το οποίο θα υλοποιηθεί με τους ίδιους όρους του ΤΕΠΙΧ ΙΙΙ. Θα υπάρξει μεγάλη κινητικότητα, αφού θα μοχλεύσει δάνεια 180 εκατ. ευρώ. Εκτός αυτών, θα βγει σύντομα ένα νέο πρόγραμμα ενίσχυσης των ελεύθερων επαγγελματιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.

Πότε να το αναμένει αυτό η αγορά;

Το πρόγραμμα ετοιμάζεται στο ΕΣΠΑ και είναι ύψους 250 εκατ. ευρώ, για ελεύθερους επαγγελματίες και για υφιστάμενες πολύ μικρές επιχειρήσεις. Οι επιδοτήσεις θα είναι βασισμένες στον κανόνα De Minimis και θα φτάσουν έως τις 200.000 ευρώ, που αντιστοιχούν στο 50% του επενδυτικού σχεδίου. Επομένως, η επιδότηση θα αφορά σχέδια έως 400.000 ευρώ. Πιστεύουμε ότι μέχρι τέλους του έτους ή το αργότερο τις αρχές του 2025 θα είναι στον αέρα και εκτιμούμε ότι θα ενισχυθούν περίπου 3.000 επαγγελματίες και επιχειρήσεις με μέσο όρο ενισχύσεων τις 70.000 ευρώ.